

Magyar Műszaki Múzeum.

1921—1937.

Rovatvezető: *Dr. Lósy-Schmidt Ede.*

VIII., (ill. 1921-től kezdve LXXIV.) közlemény.

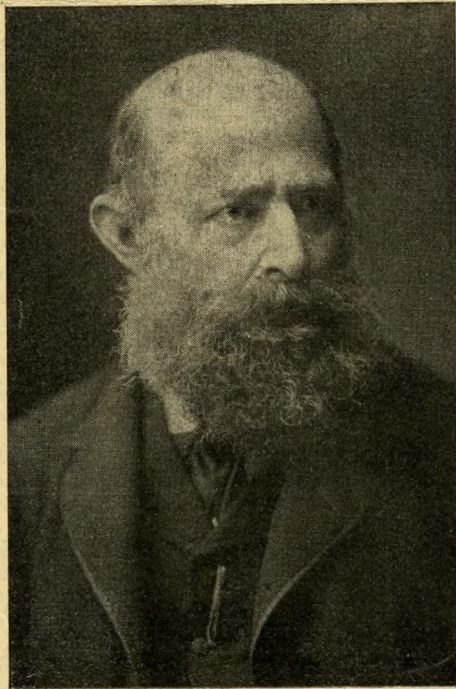
Bornemisza Géza miniszter látogatása a Magyar Műszaki Múzeumban.

Bornemisza Géza kereskedelem- és közlekedésügyi, valamint iparügyi miniszter megtekintette augusztus 13-án a Magyar Műszaki Múzeum (I., Mészáros-utca 19.) gyűjteményeit. Kíséretében voltak *dr. László Géza* kereskedelemügyi miniszteri osztályfőnök, vitéz *Vinár Ervin* iparügyi miniszteri tanácsos és *dr. Lósy-Schmidt Ede* Máv. műszaki főtanácsos, múzeumigazgató. A miniszter mintegy félóra hosszat időzött kíséretével a múzeumban.

Egy elfelejtett nagy magyar építőművész.

Wéber Antal 1823—1889.

Nagy magyar klasszikus építőművész, Ybl Miklós mellett első helyen áll, de ma már elfeledték. A Győző Andor-féle 844 oldalas Művészeti Lexikon például már nevét se említi. Hát még a fiatalabb építészeti generáció? Bizony semmit sem tud róla. Pedig a nagy Wéber Antalnak még él a leánya, Wéber Ilona ny. főv. rajztanárnő, akihez engemet Szkalnitzky Antal élő leánya ajánlott be, aki Wéber Ilonával a legjobb barátságban van. Elmentem hozzá és igen értékes adatokat tudtam meg atyjára vonatkozólag. Az arckép, me-

lyet itt közlök, ugyancsak a tőle kapott fényképről készült. A több mint 80 éves Wéber Ilona igen élénk, okos és mindenre emlékszik. Így többek között Unger Emil fényképét is odaadta közlésre. Mint érdekes momentumot meg kell jegyez-nem azt, hogy Wéber Antal felesége Székely Bertalan festőművész édes nővére volt és a nagy festőművész Wéber Antal műveinek dekorálásán közreműködött, amint egy lakásán őrzött terven ez látható.

A Wéber-család híres pesti művészcsalád volt, azonban a mi Wéber Antalunk nem ebből a közismert családból származott. Wéber Antal szülei becsületes polgárok voltak és Wéber tehetsége, klasszikus művészete emelte őt ki és tette Magyarország elsőrangú építészévé. Halálakor, 1889-ben, a Vasárnapi Ujság emlékezik meg Wéber Antalról augusztus 11-iki számában. Azután elfeledték, jóllehet a legnagyobbak közül volt, a francia becsületrend lovagja, a III. o. vaskoronarend tulajdonosa, akit a Kir. József Műegyetem „tiszteltbeli építészeti oklevéllel” tüntetett ki, mely okmányok mind Wéber Ilonánál vannak.

Működéséről a következőkben emlékezünk meg. Első mestere Hild József volt, akinek vezetése mellett az esztergomi

Bazilika építésén dolgozott. Bár Pesten született, családjá elszászi eredetű; elvégezte a bécsi Képzőművészeti Akadémiát, ahonnan 1846-ban jött haza, hogy 1848-ban mint magyar honvéd szolgáljon. 1851-től kezdve indul meg építészeti tevékenysége. Ő építi az Orczy, Zichy, Eszterházy, Révay, Erdődy, Keglevich főúri családok kastélyait és több kastélyt alakít át. 1867-től kezdve a fővárosban működik. Itt építi Gschwindt, Neuwelt, Placht, Brüll, Ádám, Fuchs, Halász, Forgó István palotáit, a gróf Erdődy István-féle és Bellevue nevet viselő Andrássy-úti nyaralót, az Eötvös-utcai fiók zálogházat, a főv. Egyesült Takarékpénztár Dorottya-utcai nagyszerű épületét. Ekkor életében érdekes változás történt, mely további működésére irányító hatással volt. Ugyanis 1881-ben meghalt Kolbenheyer Ferenc, ki a vallás- és közoktatásügyi minisztérium házi építészé volt. Trefort Ágoston, a nagy kultusz-miniszter a kiváló Wéber Antalt tüntette ki bizalmával és őt nevezte ki erre az állásra. Így lett Wéber Antal kultusz-miniszteri építész, építészeti igazgató és az összes kultusz-miniszteri épületek tervezője. Ekkor építi az Üllői-úti Központi Orvostani épületet, a Wagner-féle belgyógyászati kórházat, a Központi Főző- és Mosóintézetet, a pozsonyi bábaképző intézetet, a budapesti Egyetemi Természettani Intézetet. Legutolsó, de egyszersmind a legnagyobb műve a Múzeum-körúti Természettajzi Intézet, melyet már akkor a „szoliditás” mintaképének tekintettek. Wéber nevéhez fűződik a Központi Egyetem remekbekészült épületének terve, melynek megvalósítását már nem érte meg. Ez Baumgarten Sándornak a minisztériumban, utódjának vált feladatává.

Wéber csakúgy, mint Ybl Miklós, a főváros szépítésén igen sokat dolgozott, mint bizottsági tag, elnöke volt a középítés hetes albizottságának hosszú éveken keresztül és szigorú, de igazságos ítéletével a főváros képét igyekezett előkelővé tenni. Nemes tiszta jellem volt, kiváló emberbarát, kinek szíve hazafüti erényekkel volt ékes. 66 éves volt mikor meghalt. Amit alkotott, valóban klasszikusnak mondható, így többek között ő építette az újszászi és az agárdi régi rómkat. templomokat, melyek (bár az utóbbi kisméretű) elárulják, hogy nagy művész alkotta azokat. Wéber Ilonát a nagy építőművész leányát, felkértem, hogy a megboldogult hagyatékát, kiténtetéseit, okleveleit a Magyar Műszaki Múzeumnak adja át megőrzés céljából, amit az idős úrnő megígért.

Dr. Fábrián Gáspár.